

Pacte Territorial 1

Alta Ribagorça, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Val d'Aran

Els pactes territorials per al món rural consisteixen en definir un pla estratègic per a cada territori amb la implicació i corresponsabilitat de tots els agents econòmics i socials i administracions públiques. Aquest document presenta la diagnosi del territori i les estratègies proposades en el pacte de l'Alta Ribagorça, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i la Val d'Aran que han de servir de base per a determinar les actuacions a realitzar en el marc de la política de desenvolupament rural de Catalunya.

Alta Ribagorça

Població: 4.004 hab.

Població ocupada: 1.531 hab.

Població ocupada sector agrari: 7,4 %

Pes sector agrari sobre total PIB: 1,9 %

Superfície total: 427 Km²

Superfície conreada: 316 ha

Superfície forestal: 38.319 ha

Pastures permanents: 24.597 ha

Conreus i ramaderia predominants:

- Farratges, cereals
- Bestiar boví, oví, cabrum, equí

Pallars Jussà

Població: 12.566 hab.

Població ocupada: 4.850 hab.

Població ocupada sector agrari: 13,95 %

Pes sector agrari sobre total PIB: 3,9 %

Superfície total: 1.343 Km²

Superfície conreada: 20.521 ha

Superfície forestal: 105.873 ha

Pastures permanents: 40.505 ha

Conreus i ramaderia predominants:

- Cereals, farratges, fruita seca, vinya
- Bestiar porcí, oví, boví, equí

Pallars Sobirà

Població: 6.883 hab.

Població ocupada: 2.815 hab.

Població ocupada sector agrari: 9,91 %

Pes sector agrari sobre total PIB: 3,8 %

Superfície total: 1.378 Km²

Superfície conreada: 2.389 ha

Superfície forestal: 119.927 ha

Pastures permanents: 50.628 ha

Conreus i ramaderia predominants:

- Farratges i cereals
- Bestiar boví, oví, cabrum, equí

Val d'Aran

Població: 9.219 hab.

Població ocupada: 3.916 hab.

Població ocupada sector agrari: 2,2 %

Pes sector agrari sobre total PIB: 0,9 %

Superfície total: 634 Km²

Superfície conreada: 51 ha

Superfície forestal: 53.093 ha

Pastures permanents: 38.422 ha

Conreus i ramaderia predominants:

- Farratges, tubercles
- Oví, cabrum, boví, equí

Pacte Territorial 1

DIAGNOSI DEL TERRITORI

Fortaleses

El medi físic permet produccions agroalimentàries locals de qualitat i susceptibles de ser valorades socialment (producció ecològica)

Existència d'un patrimoni natural, cultural, arquitectònic, geològic, paleontològic, industrial i astronòmic molt important i reconegut

Disponibilitat de pastures comunals durant sis mesos a l'any

El medi físic proporciona productes com caça, pesca, bolets, neu que són aprofitats per generar activitats recreatives

Presència de centres de formació agrària i de diversificació d'activitats no agràries al territori

La societat valora positivament el món rural com a espai de lleure

Debilitats

Disminució progressiva de la població ocupada en el sector agrari i elevat grau d'envelliment de la població agrària i rural en general, i amb poca incorporació o retorn de joves formats en els diferents àmbits, especialment l'agrari

Poca presència de treball empresarial, agrari, cooperatiu i/o associatiu, (agreujat per les experiències negatives) poca participació en organitzacions professionals agràries

Explotacions poc competitives, amb poc valor afegit de les produccions agràries; majoria d'explotacions a temps parcial; condicionades per les subvencions i amb poca participació en l'establiment del preu dels seus productes

Dificultats d'instal·lació de nous agricultors (preus de la terra, drets, contractes d'arrendament), i dificultats d'ampliació d'explotacions

La qualitat de vida que hi ha al territori encara no té un nivell equiparable a altres zones (sanitat, Internet, etc)

Manca de legislació específica adaptada per a petites indústries agroalimentàries i artesanals

Sobrecost de les inversions en infraestructures agrícola-ramaderes (en instal·lacions per adaptació de la normativa urbanística i mediambiental, en accessos, llum, regs. etc)

Oportunitats

Desplegament dels contractes globals d'explotació ben adaptats al territori com a eina per aconseguir la viabilitat

La imatge Pirineu ven: hi ha un sector de consumidors que valora la procedència i qualitat dels productes agroalimentaris, amb l'existència d'un nou mercat per als productes ecològics

Implantació de noves zones de regadiu (a la Conca de Tremp, es preveu passar de 2500 a 4000 ha regades), i concentració parcel·lària

Les noves polítiques agràries i de desenvolupament rural tenen més en compte la multifuncionalitat de la pagesia i la necessitat de remunerar-la

Possibilitat de comercialització directa de productes agroalimentaris artesanals i d'increment del valor afegit (més promoció, publicitat, màrqueting)

Bones expectatives per al turisme rural i per a complementar rendes

Davant el nou PDR es té l'oportunitat de reorganitzar la metodologia Leader

El disseny de figures de protecció per als espais naturals (Parc Nacional, Parc Natural, etc) pot afavorir la conservació i millora del medi rural

Amenaces

L'aplicació de la nova PAC comportarà reducció dels ajuts directes a les explotacions i incertesa davant els canvis normatius de la UE

Poc relleu generacional a les explotacions amb el perill que la tendència de disminució de la població agrària arribi a ser irreversible

Les decisions polítiques, normatives urbanístiques, i altres no estan prou adaptades a l'especificitat del territori, amb prevalença de la visió urbana i desconeixement de la realitat local.

La reintroducció d'espècies com l'ós i altres animals salvatges així com la gestió que es fa de la fauna salvatge, pot ser incompatible amb el manteniment d'explotacions ramaderes i agrícoles

L'abandonament de l'activitat agrària pot comportar homogeneïtzació del paisatge, perill d'incendis, problemes d'erosió i pèrdua de biodiversitat

Predomini del sector turístic amb estacionalitat acusada i massificació en determinades èpoques; desviació de l'activitat agrària cap al turisme

Deficient planificació urbanística que comporta especulació del terreny

1. Potenciar els contractes globals d'explotació adaptats a les necessitats del territori, millorar la competitivitat i creació del banc de terres. Establir mesures de protecció dels drets de producció per tal que aquests es quedin a l'àmbit del Pacte Territorial, i així mantenir la capacitat productiva.

2. Establir mesures de compensació per les dificultats de desenvolupar l'activitat en aquestes zones amb una aportació econòmica màxima i garantida en tot el període PDR (Indemnització compensatòria)

3. Garantir els serveis bàsics als nuclis rurals: aigua, llum, accessos, telecomunicacions (telefonía - Internet) i potenciar els serveis d'atenció a les persones com a eina per a la millora de la qualitat de vida i com a oportunitat de llocs de treball (sanitat, guarderies, geriàtrics, transport públic)

4. Fomentar i potenciar l'associacionisme a nivell productor, transformador i comercialitzador: cooperatives, SATs, centres d'entitats associatives dels sectors agrícola, ramader, forestal i altres.

5. Impulsar els programes d'ajudes agroambientals, especialment: manteniment i recuperació de prats i pastures, producció ecològica, transhumància a pastures de muntanya i danys per la fauna salvatge.

6. Fomentar i potenciar la creació i el desenvolupament de microempreses, prioritzant la innovació, la valorització de productes locals, la creació de llocs de treball, les iniciatives empresarials de dones i joves i les províncies de la gestió sostenible dels recursos naturals i del patrimoni: empreses de tractaments silvícoles, recuperació d'espais degradats, d'aprofitament de la biomassa, guies culturals i de natura, monitors esportius (senderisme, btt, piragüisme, equitació, esquí, pesca, etc), i altres.

7. Crear i promoure una marca comercial única, amb un mateix criteri per a totes les comarques, per als productes agroalimentaris que garanteixi un origen. Incentivar la implantació i consolidació de petites indústries agroalimentàries basades en els productes locals (embotits, formatges, productes ecològics, oli, vi, bolets, melmelades, tòfona, etc.), per tal d'obtenir producte amb valor afegit, tot adaptant la normativa específica a aquests productes. Incentivar la comercialització mitjançant la creació d'una xarxa d'agrotogues i fomentar el seu consum mitjançant campanyes de promoció.

“ Establir mesures de compensació

per les dificultats de desenvolupar

l'activitat en zones de muntanya

amb una aportació econòmica

màxima i garantida en tot el període

8. Adaptació de la normativa mediambiental i urbanística a l'especificitat del territori, garantint la participació de representants del sector primari en els òrgans de planificació i decisió.

9. Fomentar el treball associatiu i en xarxa en l'àmbit de les activitats del sector terciari sobretot pel que fa a la comercialització conjunta d'ofertes, a nivell interterritorial amb l'objectiu de combatre l'estacionalitat (centrals de reserves, promocions conjuntes al voltant d'un atractiu comú com el romànic, i altres)

10. Potenciar la formació, assessorament i transferència tecnològica adaptada al territori amb l'organització d'activitats anuals continuades coordinades per l'ECA del Pallars, bàsicament en temes com la producció ecològica, transformació agroalimentària artesanal, benestar animal, alternatives de conreu en reg, gestió empresarial, etc.

11. Promoure una gestió eficient dels boscos com espai productiu i de lleure, garantint el manteniment de la biodiversitat, paisatge i prevenció d'incendis.

12. Coordinació i cooperació efectiva entre totes les administracions que incideixen o actuen en el territori.

13. Millorar els actuals sistemes de reg i ampliació d' àrees regades (Conca de Tremp, conca del Noguera de Tor, i altres), regularització dels mateixos i millorar el finançament als regants. Fomentar la concentració parcel·l·lària. Promoure la inversió pública en condicionament d'infraestructures necessàries per al sector primari: camins rurals, punts d'aigua, i equipaments en les zones de pastura d'ús comú.

14. Foment i recuperació de les races autòctones ben adaptades a aquest territori (ovella xisqueta, oelha aranesa, vaca bruna, la vaca pallaresa i el bestiar equí).

15. Fomentar estratègies de desenvolupament local sostenible mitjançant la creació i potenciació d'entitats de desenvolupament local i dinamitzadors rurals en el territori: agents d'ocupació i desenvolupament locals (AODL), grups d'acció local (GAL), i altres.

15 PACTES TERRITORIALS PER AL MÓN RURAL

La diversitat de les zones rurals de Catalunya fa recomanable adaptar les actuacions en desenvolupament rural a les particularitats de cada territori. La finalitat dels pactes ha estat promoure una dinàmica d'interrelació entre diferents agents socials i administracions públiques presents en el territori. Sense la participació d'aquestes persones coneixedores del seu territori, no hagués estat possible consensuar una diagnosi de la seva realitat i establir conjuntament les línies estratègiques de desenvolupament rural. Serveixin aquestes paraules d'agraïment a l'esforç i la col·laboració de totes elles.